

Τυπογραφείο
Από τον ΒΑΓΓΕΛΗ ΚΑΤΖΗΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

Όταν όλα διαλύονται

Ενας γιατρός του Δημοκρατικού Στρατού ζει την κατάρρευση κάθε πολιτικής πίστης, καταλήγοντας διπλά εξόριστος: από την πατρίδα του και από το Κόμμα. Ελενα Χουζούρη, «Πατρίδα από βαμβάκι»

Εξήντα χρόνια μετά τη λήξη του Εμφυλίου, οι σύγχρονες γενιές, που έμαθαν να τον σκέφτονται όχι ως ζωντανό αίμα, αλλά ως αρχειακή και μνημειωμένη ιστορία, επιστρέφουν στη σκοτεινή εποχή του, για να ανακινήσουν άγνωστες, μονόδρομα φατισμένες ή και εντελώς αποσιωπημένες πλευρές του.

Το μυθιστόρημα της Ελενας Χουζούρη «Πατρίδα από βαμβάκι» (εκδόσεις «Κέδρος») ζευγαύεται στην πρωτεύουσα του Ουζμπεκιστάν, την Τασκένδη, καλύπτοντας την περίοδο 1949-1967.

Πρωταγωνίστρια στην «Πατρίδα από βαμβάκι» είναι ένας γιατρός του Δημοκρατικού Στρατού, που εγκαταλείπει την οικογένειά του στην Ελλάδα στο χάος και φτάνει με τους υπόλοιπους μαχητές το 1949 στο Ουζμπεκιστάν, όπου θα αρχίσει να διδάσκει στην Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου της Τασκένδης και να περιθάλπει παιδιά σε οδόκληρη τη χώρα.

Σύντομα, ωστόσο, ο γιατρός θα αναγκαστεί να παρακολουθήσει ανήμπορος τη διάλυση των πάντων: οι παλιοί αντίρτες θα αλληλοσφραγισθούν έως θανάτου, ενώ οι υπερασπιστές της κομματικής ορθοδοξίας θα αποδειχθούν εγκληματικοί τυχοδιώκτες.

Βαθιά απογοητευμένος, ερωτικά ακυρωμένος (το Κόμμα θα του απαγορεύσει την ερωμένη του) και διπλά πτηνόμενος, ο γιατρός θα ανέβει με σύζυγο και τέκνα το 1967 στο τρένο και θα ταξιδέψει διαμέσου Μόσχας για τα Σκόπια, προσπαθώντας να φτάσει σε απόσταση αναπνοής από την Ελλάδα της χούντας. Κατά τη διάρκεια της διαδρομής προς τη Μόσχα, ο γιατρός θα ανακαλύψει μιαν άλλη διαδρομή: τη διαδρομή από την Αλβανία προς την Τα-

σκένδη το 1949, που θα εγκαινιάσει τη δεκαοχτάχρονη οδοντηρή παραμονή του στο Ουζμπεκιστάν.

Η διπλή διαδρομή του γιατρού, καθώς και η διπλή του εξορία, εγγεγραμμένες ο' έναν ασφυκτικό χώρο και χρόνο, αποτελούν τον βασικό άξονα της αφήγησης στο μυθιστόρημα της Χουζούρη, που βασίζεται σε ένα συνεχές πίσω-μπρος: από το παρελθόν προς το παρόν και από τον τόπο του ξενιτεμού προς τη γενέθλια γη.

Όπως και στο πρώτο της μυθιστόρημα («Σκοτεινός Βαρδάρης», 2005), η Χουζούρη δουλεύει το ιστορικό της υλικό με μια καθαράς μεταμοντέρνα μέθοδο: ανακατεύοντας το ιστορικό και το πολιτικό μυθιστόρημα με την επιστολική και την ημερολογιακή αφήγηση και ενισχύοντας τον λόγο της με ένα εμφανές ονειρικό στοιχείο (οι εφιάλτες και οι πανικοί του γιατρού), καθώς και με ποικίλες στρώσεις λογοτεχνικών και ιστοριογραφικών αναφορών (από Πούσκιν και Σελίν μέχρι Μεγαλέξανδρο και Ταμερλάνο), συνθέτει έναν ευθύς εξαρχής αποσπασματικό μυθολογικό ιστό, που τονίζει ακατάπαυστα στον αναγνώστη τη διαδικασία της κατασκευής του.

Εκείνο που έχει τη μεγαλύτερη σημασία στο μυθιστόρημα της Χουζούρη είναι το σκάκισμα της πλήγης ως το μεδούλι τώρα που ο κύκλος έχει κλείσει οριστικά και η εμπειρία των παλαιότερων μπορεί να γίνει πηγή αναστοχασμού για τους νεότερους, σε μιαν εποχή όπου οι εξόριστοι (πολιτικοί, φύλετικοί και κοινωνικοί εξόριστοι) βρίσκονται και πάλι, έστω και μέσα από εντελώς διαφορετικούς δρόμους, στο προσκήνιο.

Ανάμεσα στην ηδονή και το όνειρο

Εχοντας κλείσει σχεδόν μια πενήνταετία στην ποίηση, η Ολυμπία Καράγιωργα έρχεται με την καινούρια συλλογή της να μιλήσει για τον χρόνο, την ύπαρξη και τον έρωτα, μέσω μιας εικονογραφίας που μπορεί να αλλάξει αφημιστικά τα γκρίζα (κάποτε βαριά σκιασμένα) χρώματά της, μετατρέποντάς τα σε αποκαλυπτική (γεμάτη χάρη και φρεσκάδα) πανδαισία ζωής.

Οι εικόνες τις οποίες περικλείει το βλέμμα

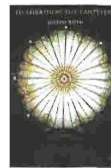
της Καράγιωργα στο έβδομο ποιητικό της βιβλίο, που κυκλοφορεί με τίτλο «Χειμώνας στη Λέρο» από τις εκδόσεις «Μελάνι», είναι κατά βάθος εξωτερικές: ουρανός, θάλασσα, πλοία που ταξιδεύουν σε μπλε νερά, νησιά που ατενίζουν το πέλαος, άμμος που ανακατεύεται με τα φύκια, καθώς και φύλλα που πέφτουν πάνω στο σώμα για να το σκεπάσουν τρυφερά ή και ηδονικά. Οι εξωτερικές, ωστόσο, αυτές εικόνες, που αποπέσουν

άλλοτε μιαν ονειρική ή ρεμβαστική διάθεση και άλλοτε μιαν έντονη αισθησιακότητα, δεν είναι παρά προβολές μιας εσωτερικής παρόρμησης, ψιθυροί μιας εκ των ένδον φωνής η οποία καλεί τα πάντα να ξεκινήσουν απ' την αρχή, στήνοντας έναν δαιμονικό χορό με τα πράγματα και τον κόσμο. Ευαίσθητος και εύστοχος σκηνοθετημένος σίγχος από μια ποιήτρια που ξέρει να τιμά την ωριμότητά της.

ΝΕΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

«Το εμβυτήριο του Ραντέτσου»

JOSEPH ROTH
Μετάφραση: Μαρία Αγγελίδου.
Πρόλογος: J. M. Coetzee.
Εκδόσεις «Άγρα»

Το σημαντικότερο μυθιστόρημα του Γιόζεφ Ροτ. Ο θρίαμβος και η παρακμή της αυτοκρατορίας μέσα από το οικογενειακό χρονικό των Τρόττα οι οποίοι υποχρεούνται να ζήσουν όλες τις μεγάλες πολιτικές και ιστορικές μεταβολές του καιρού τους.

«Το αντίθετο του θανάτου»

ΡΟΜΠΕΡΤΟ ΣΑΒΙΑΝΟ
Μετάφραση από τα Ιταλικά: Σώτη Τριανταφύλλου.
Εκδόσεις Πατάκη

Ενας νεαρός Ναπολιτάνος βυρσάκι τον θάνατο στο Αφγανιστάν ενώ δυο άντρες δολοφονούνται επειδή αρνούνται να συνεργαστούν με την Καμόρα. Ο κόσμος του οργανωμένου εγκλήματος από έναν συγγραφέα ο οποίος το έχει καταγγείλει με εντυπωσιακή τόλμη.

«Ο Καζαντζάκης μοντερνιστής και μεταμοντέρνος»

ΡΟΝΤΕΡΙΚ ΜΠΗΤΟΝ
Επιμέλεια: Σ. Ν. Φιλλιππίδης, Πανεπιστήμιο Κρήτης και Εκδόσεις Καστανιώτη.

Ο βρετανός νεοελληνιστής και κριτικός Ρ. Μπίτον συνδέει το έργο του Καζαντζάκη με κείμενα του Ελιοτ, του Πάουντ και του Μαρκέζ προκειμένου να τον μεταφέρει στον χώρο του μοντερνισμού και του μεταμοντερνισμού.

«Η πύλη της Κόλασης»

ΛΟΡΑΝ ΓΚΟΝΤΕ
Μετάφραση: Κλαίρη Νεβέ, Εύη Σουγγιάρη.
Εκδόσεις «Μεταίχμιο».

Ο Μάριο βλέπει τη ζωή του να γίνεται κομμάτια και αναζητεί καταφύγιο σε μια ύπαιθρο συντροφιά. Ταξίδι στον χρόνο και τον Άδη από τον 37χρονο Λοράν Γκοντέ, που έχει κερδίσει ένα από τα πιο φημισμένα λογοτεχνικά βραβεία της Ευρώπης, το βραβείο Goncourt.

«Ποιήματα που αγαπήσαμε»

Από τους ανανεωτές της παράδοσης μέχρι και τη δεύτερη μεταπολεμική γενιά.
ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΣ, ΚΟΣΤΑΣ ΝΙΚΟΛΑΚΗΣ
Εκδόσεις «Εκάντη».

Μια περιδιάβαση στο πλούσιο τοπίο της ελληνικής ποίησης, με πολλά γνωστά, αλλά και αρκετά αφανή δείγματά της, που προβόδουν την παιδεία, την ενσυναίσθηση, όπως και το προσεκτικό, λεπτό υφανμένο γούστο των ανθολόγων.